

**Slavný zápas SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO
o pečeť zpovědního tajemství,
předvedený na jevišti
k poctě svatého Prvomučedníka¹
rok po jeho svatořečení a oslavném opěvování**

Divadlo sehrála přeslavná, vznešená a urozená mládež nejvyšší
gramatikální třídy v Klatovech dne ..., v měsíci květnu

NÁMĚT

Poskytla nezdolná statečnost svatého Jana Nepomuckého, který chránil zpovědní tajemství i za cenu smrti. Básnická fantazie nahradila Johanu Zbožností, Václava Leností a Jana Svatostí.

PŘEDEHRA

Víra se chystá přidat k trofejím mučedníků nový vavřík, a když vychvaluje nezlomnou pevnost svého štítu a zároveň staví na odiv pečeť Božího tajemství, doporučuje tato slova z 12. kapitoly z knihy Tóbijáš: *Je dobré zachovávat Královo tajemství.*²

1. SCÉNA

Zbožnost rozmrzelá ze společnosti korunované Lenosti nachází útěchu jen v tom, že se zabývá záležitostmi nebes a nechá se vést k nebi Svatostí, svou drahou soudkyní mravů. *A učinil ho svým důvěrným rádcem.* 2. Samuelova kniha, kap. 23.³

2. SCÉNA

Bezbožná Zvědavost naléhá na korunovanou Lenost: co asi Zbožnost při každém očištném aktu zpovědi předkládá k posouzení své soudkyni Svatosti? Aby ji přiměla mluvit, posílá Lenost ke Svatosti Andina s rozkazem zúčastnit se hostiny.

¹ Užití slova Prvomučedník (*Protomartyr*) vychází z tradičního oslovení sv. Jana Nepomuckého *Protomartyr poenitentiae* (Prvomučedník svaté zpovědi). Toto označení vyjadřuje, že Jan byl prvním mučedníkem, který zemřel právě kvůli řádnému vysluhování této svátosti, konkrétně kvůli dodržení zpovědního tajemství.

² Tób 12,7.

³ 2 S 23, 23.

3. SCÉNA

Svatost Božím vnuknutím vytuší, jaký zápas jí hrozí. K získání vavřínu ji povzbuzují tato svatá slova Proroka: *v klidu a důvěře bude síla vaše*. Izajáš 30.⁴ Nato přichází Andinus s pozváním na hostinu.

4. SCÉNA

Při nemístném pití medoviny předkládá Lenost Svatosti svou hanebnou touhu získat soupis královských hříchů. Toho se Svatost zděsí a odmítne tak důrazně, že Lenost raději od návrhu ustoupí a Svatost propouští.

5. SCÉNA

Avšak žár vznícený svatokrádežnou Zvědavostí velmi rychle propuká znovu. Proto je Svatost povolána zpět. Aby se Lenost zmocnila toho, po čem touží, dodává svým prosbám sílu hrozbami i lichotkami, a když ani jedním nic nezmůže, pošle Svatost do vězení, kde ji chce mučením přinutit mluvit.

6. SCÉNA

Fidinus na rozkaz Zbožnosti marně hledá Svatost. Náhodou přitom nahlédne do vězení a ke svému úžasu ji tam spatří napjatou na mučidlech. Když slíbí, že nic neprozradí, vyláká z Andina příčinu.

CHORUS

Předpovídá jazyku neschopnému poskvrny budoucí odměnu: *aby nepoznal zkázu*.⁵ Žalm 15, v. 10.⁶

7. SCÉNA

Fidinus⁷ dosáhne vstupu do káznice a předstírá, že přináší vzkaz od Zbožnosti. Prý je možné prozradit cokoli, co si bude Lenost přát. Ale Svatost má na paměti, že mlčení dodává sílu, a odmítne svolení vymýšlet si.

8. SCÉNA

Svědomy na rozkaz Odplaty vyděsí ve spánku Lenost, která chystá další zločin, když jí předvede množství jejích předchozích zločinů. Lenost se toho zalekne a zbaví Svatost pout.

⁴ Iz 30,15.

⁵ Hra s latinskými slovy *corrumpere* a *corruptio*, která znamenají jak fyzickou zkázu, tak morální zvrácenost. Jedná se tedy o připomínku toho, že zázračné zachování Janova jazyka (*lingua incorrupta*) je odměnou za jeho mlčenlivost, srov. předmluva ke hře *Mysterium a seculis tacitum*, s. 359–360, 362.

⁶ Ž 16,10.

⁷ Fidinus – jméno odvozeno z lat. *fides*, *ei*, *f.* – víra, důvěra.

9. SCÉNA

Fidinus o tomto činu neví. Když se Zbožnost ptá po Svatosti, bojí se odhalit vše, co zjistil, a vypráví jen to, že ji u Lenosti pronásleduje jakýsi krutý protivník.⁸

10. SCÉNA

Svatost se sice vrátí zpět ke Zbožnosti, protože se však domnívá, že svým statečným mlčením ještě nedosáhla úplného vítězství, pospíchá na popud Parthenia upevnit svou sílu k Panně,⁹ která to všechno v mysli zachovávala. Lukáš, 2. kapitola.¹⁰

11. SCÉNA

Mezitím jde Zbožnost poprosit Lenost, aby se zastala Svatosti proti krutému nepříteli. Lenost pochopí, že prosící Zbožnost neví, že mluví o ní samé. Naoko tedy slíbí pomoc.

12. SCÉNA

Brzy po odchodu Zbožnosti však opět vzplane proti tomu, kdo poukázal na její vlastní hanebnost. Uloží proto Andinovi úkol Svatost nalézt a znovu přivést.

13. SCÉNA

Fidinus se dozví, že Svatosti hrozí nové nebezpečí.¹¹

14. SCÉNA

Proto Fidinus horlivě odrazuje Svatost od toho, aby poslechla příkaz znovu se dostavit k Lenosti, ale marně.

15. SCÉNA

Lenost se opět snaží prolomit hradbu svátostného tajemství a odsoudí Svatost, která maří její úsilí nezlomným mlčením, ke smrti ve vodách.

16. SCÉNA

V plynoucím živlu Svatost slavně přijímá vavřín trvalého triumfu.

⁸ Neprozradí jí ovšem, že tím protivníkem je sám král, resp. Lenost.

⁹ Odkaz na Janovu pouť do Staré Boleslavi k Palladiu země české, kterou měl Jan vykonat před svou mučednickou smrtí. Balbinus: *Acta Sanctorum*, s. 672. O posile, kterou mu Panna Marie poskytla, se zmiňuje také hra *Pietas spectata*.

¹⁰ L 2,19.

¹¹ Vzhledem k chybě v latinském textu není obsah 13. scény jistý a byl doplněn podle kontextu.

EPILOG

Opěvuje svatého prvomučedníka zpovědní pečeti, kterému je za statečné mlčení předána palmová ratolest, slovy jásajícího Izajáše: *Mlčel jsem, přemáhal se*¹² a výro-
kem téhož proroka: *Hospodin chtěl, aby ho posvětil*.¹³

Vše k větší slávě Boží

Tiskem v Jindřichově Hradci, u Jana Petra Kinczla

¹² Iz 42,14.

¹³ Iz 42,21.